

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 49. сједници Представничког дома, одржаној 29. децембра 2004. године и 36. сједници Дома народа, одржаној 29. децембра 2004. године, усвојила је

ЗАКОН О АКЦИЗАМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

- (1) Овим законом уређује се опорезивање промета одређених врста производа (у даљем тексту: акцизни производи) посебним обликом пореза - акцизом, на територији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ).
- (2) Одредбе овог закона примјењују се и на путарину.

Члан 2.

- (1) Приходи по основу акциза уплаћују се на Јединствени рачун Управе за индиректно опорезивање (у даљем тексту: Управа), а њихова распоdjела врши се у складу са Законом о уплатама на јединствени рачун и распоdjели прихода ("Службени гласник БиХ" број 55/04).

Члан 3.

- (1) У смислу овог закона:
 - "Правно лице" - значи свако правно лице које је, у складу са важећим прописима, регистровано код надлежног суда за производњу, увоз или промет акцизних производа из члана 4. овог закона;
 - "Предузетник" - значи свако физичко лице које је код надлежног органа регистровано за производњу или промет акцизних производа из члана 4. овог закона;
 - "Грађанин" - значи сваки појединац, становник Босне и Херцеговине.
 - "Управа" - означава Управу за индиректно опорезивање;
 - "Управни одбор" - означава Управни одбор Управе за индиректно опорезивање БиХ.

II - ПРЕДМЕТ ОПОРЕЗИВАЊА

Члан 4.

- (1) Предмет опорезивања је промет акцизних производа.
- (2) Акцизним производима сматрају се:
 1. деривати нафте;
 2. дуванске прерађевине;
 3. безалкохолна пића;
 4. алкохол и алкохолна пића;
 5. пиво и вино
 6. кафа (сирова, пржена, мљевена и екстракти кафе);

III - НАСТАНАК ОБАВЕЗЕ ОБРАЧУНАВАЊА АКЦИЗЕ

Члан 5.

- (1) Обавеза обрачунавања акцизе по основу промета акцизних производа настаје:
 1. у тренутку издавања рачуна о продаји, односно у тренутку испоруке производа другом лицу ако је испорука обављена прије издавања рачуна;
 2. у тренутку царињења при увозу акцизних производа и испоруке акцизних производа у слободне царинске зоне и специјализована складишта.
- (2) Обавеза обрачунавања акцизе настаје и у тренутку:
 1. утврђивања мањка, који се не може правдати вишом силом;
 2. расходања (кало, растур, квар и лом), изнад количине одређене актом Управног одбора који ће се заснивати на општим трговинским узансама;
 3. сопствене потрошње акцизних производа.
- (3) За дуванске прерађевине, пореска обавеза настаје подношењем захтјева за штампањем пореских маркица.
- (4) За алкохолна пића пореска обавеза настаје преузимањем контролних маркица.

IV - ПОРЕСКИ ОБВЕЗНИК

Члан 6.

- (1) Порески обвезник је правно лице и предузетник који акцизне производе из члана 4. стави у промет у смислу члана 5. овог закона.
- (2) Правно лице или предузетник, који набави алкохолна пића и вино непосредно од грађанина - произвођача, сматра се пореским обвезником у смислу овог закона.
- (3) Порески обвезник дужан је да, прије почетка обављања дјелатности из које проистиче пореска обавеза, пријави пореском органу мјесто обављања дјелатности.

V- ПОРЕСКА ОСНОВИЦА

Члан 7.

- (1) Пореска основица одређена је:
 1. количином, за акцизне производе за које се акциза плаћа по мјерној јединици;
 2. малопродајном цијеном у коју није урачунат порез на додату вриједност (у даљем тексту: ПДВ) а до његовог увођења порез на промет производа за дуванске прерађевине.
- (2) Пореска основица у случају промета из члана 5. став 2. одређена је количином мањка који не може да се правда вишом силом, количином расходања (кало, растур, квар и лом) изнад количине одређене актом Управног одбора.

VI - ПОРЕСКЕ СТОПЕ

Члан 8.

- (1) Акциза се плаћа у апсолутном износу по мјерној јединици или по пропорционој стопи.

Члан 9.

- (1) На промет деривата нафте акциза се плаћа по литру, и то на:
 1. петролеј 0,30 КМ;
 2. дизел-гориво 0,30 КМ;

3. уље за ложење екстра лако (ЕС) и лако специјално (ЛС) 0,30 КМ;
4. моторни бензин - безоловни 0,35 КМ;
5. моторни бензин 0,40 КМ.

(2) На промет деривата нафте из става 1. тач. 2, 4. и 5. овог члана плаћа се путарина по литру у износу од 0.15 КМ.

Члан 10.

(1) На промет сљедећих акцизних производа акциза се плаћа по литри и то:

1. безалкохолна пића 0.10 КМ;
2. пиво 0.20 КМ;
3. вино 0.25 КМ.

(2) Безалкохолним пићима, у смислу овог закона, не сматрају се природни сокови без конзерванса и природне минералне, газиране и негазиране воде.

Члан 11.

(1) На промет алкохола и алкохолних пића акциза се плаћа по литри апсолутног алкохола, и то:

1. алкохолна пића 15 КМ;
2. етил-алкохол 15 КМ.

Члан 12.

(1) Ако се пића из чл. 10. и 11. овог закона стављају у промет у паковању већем или мањем од једног литра, акциза се плаћа сразмјерно количини у паковању.

Члан 13.

(1) На промет кафе акциза се плаћа по килограму, и то за:

1. сирову кафу 1,00 КМ;
2. пржену и мљевену кафу 2,50 КМ;
3. екстракт кафе, пржене љуспе и опне 3,50 КМ.

(2) Ако се кафа ставља у промет у паковањима већим или мањим од једног килограма, акциза се плаћа сразмјерно количини у паковању.

Члан 14.

(1) На промет дуванских прерађевина акциза се плаћа по стопи од 49% на основицу утврђену у складу с чланом 7. тачка 2. овог закона.

Члан 15.

(1) Произвођач, односно увозник дужан је да на етикети и другом документу који прати акцизне производе означи сировински састав, врсту, квалитет и друга својства акцизних производа битна за утврђивање пореске обавезе, те да у фактури наведе номинални износ и мјерну јединицу, односно стопу по којој се обрачунава и плаћа акциза као и износ пореске обавезе.

(2) У случају да су акцизни производи произведени од два или више различитих материјала, сматра се да су израђени од оног материјала који је у њима претежно садржан по вриједности у односу на укупну вриједност акцизних производа.

Члан 16.

(1) Обвезник акцизе на акцизне производе из члана 4. став 2. тач. 1, 3, 4. и 5. овог закона дужан је о свом трошку да набави и угради мјерне инструменте, инсталације, бројаче утока и истока и друге уређаје потребне за мјерење акцизних производа, уз потврду надлежног органа за метрологију да наведени уређаји одговарају мјерним захтјевима.

(2) Управа ће да пломбира уређаје из става 1. овог члана, а поправка и замјена уређаја могу да се обављају искључиво уз овлаштење представника пореског органа.

VII - ОСЛОБАЂАЊЕ ОД АКЦИЗЕ

Члан 17.

(1) Акциза се не плаћа на:

1. акцизне производе које се извозе;

2. акцизне производе које се под надзором пореског органа уништавају или чине неупотребљивим за кориштење.

(2) Одредбе става 1. тачка 1. овог члана не односе се на акцизне производе који се, у складу са посебним прописима, продају у специјализованим складиштима и слободним царинским зонама.

VIII - ПЛАЋАЊЕ АКЦИЗЕ

Члан 18.

(1) Обрачунату акцизу из члана 5. порески обавезник дужан је да уплати у роковима прописаним овим законом.

(2) У случајевима из члана 5. став (1) тачка 1, порески обавезник дужан је да плати акцизу у року од пет дана по истеку недјеље у којој је обављен промет на вриједност проданих акцизних производа.

(3) У случајевима из члана 5. став 1. тачка 2. овог закона, порески обавезник дужан је да плати акцизу у року за плаћање царине и других увозних дажбина;

(4) У случајевима из члана 5. став 2. овог закона, порески обавезник дужан је да плати акцизу у тренутку обрачуна;

(5) За дуванске прерађевине, обавеза плаћања обрачунате акцизе настаје у тренутку преузимања пореских маркица;

(6) За алкохолна пића обавеза плаћања обрачунате акцизе настаје по преузимању контролних маркица;

(7) За етил-алкохол обавезно се полаже гаранција банке коју прихвати Управа на износ обрачунате акцизе, а која се ослобађа преузимањем контролних маркица за акцизни производ за који је етил-алкохол кориштен као репродукциони материјал.

Члан 19.

(1) На износ акцизе која није плаћена у законом прописаном року и на прописани рачун плаћа се камата у висини од 0.06% дневно.

(2) Од пореског обавезника који акцизу није уплатио у прописаном року и на прописани рачун наплата ће да се изврши принудним путем.

(3) Надлежна пореска управа поступак принудне наплате спроводи издавањем налога за присилну наплату путем преноса средстава са рачуна пореског обавезника на одговарајући рачун за уплату пореза.

(4) Ако на начин из става 2. овог члана не може у потпуности да се наплати пореска обавеза, надлежна пореска управа доноси рјешење о присилној наплати пореза из цјелокупне имовине пореског обавезника.

(5) Трошкови присилне наплате падају на терет пореског обавезника.

IX- ПОРЕСКЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 20.

(1) Порески обавезник дужан је да сачини:

1. мјесечни обрачун пореске обавезе и достави га пореском органу најкасније до десетог дана у мјесецу за претходни мјесец;
2. годишњи обрачун пореске обавезе и достави га пореском органу најкасније до 10. марта текуће године за претходну годину.

Члан 21.

(1) Порески обавезник који акцизне производе произведе, увезе и/или на други начин изврши промет у смислу члана 5, дужан је да води дневну евиденцију о њиховој производњи, увозу, набавци, промету и стању.

(2) Порески обавезник дужан је да сачини ванкњиговодствену евиденцију која треба да садржи податке, који нису садржани у књиговодству, а који се односе на пореске основице и пореске стопе на основу којих је извршен обрачун и плаћање акцизе.

Члан 22.

(1) Порески обавезник дужан је да, приликом сачињавања годишњег обрачуна пореске обавезе, изврши попис залиха акцизних производа и репроматеријала на дан 31. децембра године за коју сачињава обрачун.

X - ПОРЕСКЕ И КОНТРОЛНЕ МАРКИЦЕ

Члан 23.

(1) Дуванске прерађевине у промету у БиХ морају да буду означене пореским маркицама. Облик, садржину и заштиту пореских маркица, процедуру штампања, чувања и поступања прописале Управни одбор посебним актом.

(2) Алкохолна пића и вино, који су у промету у БиХ, морају да буду означени контролним маркицама. Облик, садржину и заштиту контролних маркица, процедуру штампања, чувања и поступања прописале Управни одбор посебним актом.

(3) Изузетно од одредби става 2. овог члана, алкохолна пића која садрже до 5% алкохола могу да се стављају у промет без контролних маркица.

(4) Пореске и контролне маркице издаје Управа на захтјев пореског обавезника.

(5) Малопродајне цијене дуванских прерађевина, порески обавезник мора да пријави Управи прије њиховог стављања у промет.

(6) За дуванске прерађевине, алкохолна пића и вино порески обавезник дужан је да налијепи пореске, односно контролне маркице, на паковању намијењеном за продају на мало, на начин који спречава кориштење садржаја без оштећења пореске, односно контролне маркице (испод целофанског или другог омота којим је обложена акцизна роба и сл.).

(7) Дуванске прерађевине, алкохолна пића и вино без пореских, односно контролних маркица сматрају се акцизним производима на које није обрачуната акциза, изузев алкохолних пића из става 3. овог члана.

(8) Дуванске прерађевине, алкохолна пића и вино који се извозе, осим оних који се продају у слободним царинским продавницама, специјализованим складиштима и у слободним зонама, не морају да буду обиљежени пореским, односно контролним маркицама, али на амбалажи или на посебној маркици морају да имају утиснуте ријечи: "само за извоз" или на енглеском језику: "for export only".

XI - КОНТРОЛА ОБРАЧУНАВАЊА И ПЛАЋАЊА АКЦИЗА

Члан 24.

- (1) Контролу обрачуна и уплате акцизе врши Управа.
- (2) Ако Управа контролом утврди да порески обвезник није обрачунао, није тачно обрачунао и/или платио акцизу, донијеће рјешење о утврђивању пореске обавезе и наложити уплату.
- (3) Ако се у току контроле утврди да пословне књиге нису вођене или нису вођене уредно, Управа ће да утврди пореску обавезу на основу расположивих података. Ако такви подаци не постоје, односно нису доступни, утврђивање пореске обавезе извршиће упоређивањем са другим обвезником који обавља исту или сличну дјелатност под истим или приближно истим условима.

XII - ПРАВНА СРЕДСТВА

Члан 25.

- (1) Против рјешења из члана 24. ст. 2. и 3. овог закона порески обвезник има право жалбе у року од 15 дана од дана пријема рјешења.
- (2) Жалба се подноси директору Управе путем органа надлежне пореске управе који је донио првостепено рјешење.
- (3) Жалба не одгађа извршење рјешења.

XIII - ПОВРАТ ПОРЕЗА

Члан 26.

- (1) Порески обвезник који извози акцизне производе за које је претходно плаћена акциза има право на поврат уплаћеног износа.
- (2) Порески обвезник из става 1. овог члана подноси захтјев за поврат уплаћене акцизе Управи.
- (3) Порески обвезник који је претходно уплатио акцизу, коју није био дужан да плати, има право на поврат износа уплаћеног по основи акцизе, камате, трошкова принудне наплате и/или новчане казне, ако акцизу није обрачунао и наплатио од другог лица.

XIV - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27.

- (1) Новчаном казном од 3.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај правно лице и предузетник ако:
 1. не обрачуна или нетачно обрачуна акцизу (члан 5.);
 2. не пријави мјесто обављања дјелатности (члан 6. став 3);

3. се на документу који прати акцизни производ или на акцизном производу не налазе подаци о сировинском саставу, врсти, квалитету и другим својствима битним за утврђивање пореске обавезе или ако су ти подаци нетачни или ако фактура не садржи прописане податке (члан 15.);
 4. не угради мјерне инструменте и уређаје или не прибави потврду надлежног органа за метрологију (члан 16.);
 5. акцизу не плати на прописани рачун или је не плати у прописаном року (члан 2. и члан 18.);
 6. не води прописане евиденције (чл. 20. и 21.)
 7. не изврши попис залиха акцизних производа и репроматеријала (члан 22.);
 8. не пријави малопродајне цијене дуванских прерађевина Управи прије пуштања у промет или ако их продаје по вишим или нижим цијенама од пријављених (члан 23. став 5.);
 9. дуванске прерађевине и алкохолна пића стави у промет а да појединачно сваки акцизни производ није обиљежен пореском, односно контролном маркицом, изузев алкохолних пића до 5% алкохола (члан 23.);
- (2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно физичко лице запослено у правном лицу новчаном казном од 1.000 КМ до 10.000 КМ.
- (3) Акцизни производи затечени у промету без налијељених пореских, односно контролних маркица, изузев алкохолних пића до 5% алкохола, биће одузети и уништени под надзором Управе.

XV - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 28.

- (1) Управни одбор ће, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, донијети прописе о начину обрачунавања и плаћању акцизе, садржини и начину вођења евиденција, сачињавању и достављању мјесечних и годишњих извјештаја.
- (2) Управни одбор ће, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, донијети:
 1. прописе о уградњи мјерних инструмената и овлаштењима Управе из члана 16. овог закона;
 2. прописе о штампању и издавању пореских и контролних маркица.
- (3) У периоду док, у роковима предвиђеним у ставовима (1) и (2) овог члана, Управни одбор не усвоји потпуне прописе за примјену овог закона, а с циљем постизања осигурања стабилности јавних прихода и најповољнијег третмана порезних обвезника, Управни одбор може, у ситуацијама које нису потпуно или прикладно ријешене привременим прописима за примјену овог закона, одабрати да примијени на цијелој територији Босне и Херцеговине одговарајуће прописе или дијелове тих прописа, који су били раније на снази у Федерацији БиХ, Републици Српској или Брчко Дистрикту.
- (4) У случају из става 3. овог члана, Управни одбор мора да изда одговарајуће инструкције, Управи и пореским управама Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко Дистрикта.

Члан 29.

- (1) До увођења јединствене пореске и контролне маркице, а најкасније до 30. јуна 2005. године, дуванске прерађевине и алкохолна пића могу да се стављају у промет означени постојећим пореским и контролним маркицама.
- (2) Порески обвезници акцизе на дуванске прерађевине и правна лица и предузетници који се баве прометом дуванских прерађевина дужни су да попишу залихе дуванских прерађевина на дан почетка примјене овог закона и записник доставе пореским управама ентитета и Дистрикта у року од седам дана од дана почетка примјене овог закона, осим ако другачије не одлучи Управни одбор.

(3) Порески обвезници акцизе на дуванске прерађевине дужни су да пријаве нове малопродајне цијене Пореској управи ентитета и Дистрикта према свом сједишту и Управи, у року од седам дана од дана извршеног пописа, осим ако другачије не одлучи Управни одбор.

Члан 30.

(1) Порески обвезници те правна лица и предузетници, који се баве прометом дуванских прерађевина, дужни су на затечене залихе утврђене записником из члана 29. став 2. овог закона да обрачунају разлику акцизе на нову пореску основицу коју чини нова малопродајна цијена умањена за порез на промет производа и већ плаћене акцизе.

(2) Порески обвезници, правна лица и предузетници дужни су да продају дуванске прерађевине по новим малопродајним цијанама, које морају да буду истакнуте на видном мјесту малопродајног објекта.

Члан 31.

(1) Овлашћују се ентитетска министарства финансија и Пореска управа Дистрикта да обезбиједи континуирано штампање постојећих пореских и контролних маркица до рока из члана 29. став 1. овог закона.

Члан 32.

(1) Изузетно од одредби члана 24. овог закона, контролу обрачуна и наплате акциза чији је обвезник произвођач врше пореске управе ентитета и Дистрикта.

(2) Управа ће да преузме контролу обрачуна и наплате акциза из става 1. овог члана најкасније до 30. јуна 2005. године у складу с чланом 25. став 2. Закона о систему индиректног опорезивања у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 44/03 и 52/04).

Члан 33.

(1) Даном почетка примјене овог закона престају да важе:

у Федерацији БиХ

Закон о посебном порезу на пиво ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/95, 51/99 52/01 и 37/03);

Закон о посебном порезу на алкохол ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/95, 51/99 52/01 и 37/03);

Закон о посебном порезу на кафу ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/95, 51/99 52/01 и 37/03);

Закон о посебном порезу на безалкохолна пића ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/95, 51/99 52/01, 37/03 и 39/04);

Закон о посебном порезу на нафту и нафтне деривате ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/95, 27/98, 41/98, 51/99, 29/02 и 37/03);

Закон о посебном порезу на дуванске производе ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/95, 13/00 и 52/01); и

Одлука о висини накнаде за путеве ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 57/02 и 37/03).

у Републици Српској

Закон о акцизама и порезу на промет ("Службени гласник РС", бр. 25/02, 30/02, 60/03 и 96/03); и

Чланови 2а. и 2б. Закона о посебним републичким таксама ("Службени гласник РС", број 8/94, 29/00, 18/01, 22/01 и 60-ИИ. дио/03).

у Брчко Дистрикту БиХ

Закон о акцизама ("Службени гласник Брчко Дистрикта", бр. 2/02 и 16/03); и

Закон о накнади за путеве из малопродајне цијене нафтних деривата ("Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ", бр. 2/03 и 16/03).

Члан 34.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се од 1. јануара 2005. године.